

DE REVOLUCIÓ EN REVOLUCIÓ

AMB LES GARROFES

Josep Huguet

EXCONSELLER DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Acaba d'editar-se *Los Girona. La gran burguesia catalana del siglo XIX*, llibre de la doctora Lluïsa Pla Toldrà a l'Editorial Milenio, versió en castellà de la primera publicació basada en la seva tesi doctoral. Una bona aportació, perquè qualsevol aproximació a la història d'un segle clau com el XIX és de gran utilitat, no només per comprendre el nostre passat, sinó per interpretar l'actualitat. Un segle que va viure la revolució burgesa i industrial, acompanyada de la democràtica i nacional, segur que ens dona llum sobre les nostres febleses estructurals i les nostres forteses, sobre els canvis i les continuïtats en la configuració de la societat catalana actual.

Els Girona van ser una nissaga que inicia el seu progrés a Tàrraga, procedent d'una família de pagesos/negociants de la Selva del Camp. Nissaga de Catalunya endins, a diferència de les altres nissagues com els Güell, Vidal-Quadras, López, Ferrer i Vidal, Serra o Salfont, que van acumular capital a les Antilles, molts cops amb el comerç triangular: cotó i esclaus. Els Girona comencen de mercaders d'indianes, espècies, gra, bestiar. La gestió de finques agrícoles com el **Castell del Remei**. I també amb l'arrendament de béns i drets públics i privats, el negoci immobiliari i el

crèdit particular. I, més tard, de la indústria. La desamortització obligada per la fallida permanent de les finances de l'Estat espanyol és aprofitada per gent com els Girona. En establir-se a Barcelona després de la guerra del Francès creen la Casa Girona, que diversifica encara més els negocis cap a la banca, la mineria, la promoció del Canal d'Urgell i el desplegament del ferrocarril. Fruit d'aquest progrés deixen de rastre diverses cases i palauets a la capital. I impulsen la construcció de la façana de la catedral i la construcció del Liceu

Una de les estratègies clau per estendre el patrimoni era el matrimoni i la gestió de les herències. Per exemple, l'emparentament amb els indians i esclavistes Vidal-Quadras. I la diversificació en l'especialització dels fills. Filles ben casades i fills amb diversos objectius. Molts d'ells amb estades a Europa de la qual aporten coneixements tècnics i tarannà polític. Per això alguns d'ells comencen a involucrar-se en política. Manuel Girona i Agrafel, concretament, fa carrera de polític liberal conservador, alcalde de Barcelona, diputat i senador, fundador de la Cambra de Comerç i president de l'Ateneu. Impulsor de l'Exposició Internacional...

Diu el llibre «expressà reiteradament la disconformitat amb la política econòmica espanyola i proposà mesures per evitar el col·lapse financer». Deia Girona: «Los Gobiernos ven las cosas de color de rosas (...) los presupuestos los hacen con grandes ilusiones».

Els Girona són símptoma d'un país. Sorgits de l'ascensor social de la meritocràcia després d'una ensulsiada brutal com fou el decret de Nova Planta, acompanyaren d'altres nissagues en l'aventura d'una revolució industrial precoç.

ARXIU/MIREIA ARSO

Manuel Girona Agrafel va ser un dels impulsors de la construcció del Gran Teatre del Liceu

D'aquí que al segle XIX pervivís l'esperit de revolta, subjacent abans i després del 1714, per part d'una pagesia alliberada del jou més feudal, d'una economia agrària exportadora i d'una incipient protoindústria i protodemocràcia, avortada pel parent de Felip VI.

Així doncs, la nova classe emergent catalana no només lidera la revolució tècnica i econòmica, sinó que dona suport des de posicions lliurecanvistes o proteccionistes a la liquidació de l'Antic Règim, sense renunciar a lucrar-se de les seves despulles. I optant en alguns casos a emparentaments amb representants de l'antiga noblesa. Isabelins, carlins o de la Gloriosa, els burgesos catalans, durant el segle XIX, encara pensen que poden transformar l'Estat. Els Girona, de fet, en una línia de creixent situacionisme, encapçalen diversos episodis de la Restauració i del reformisme modernitzador dins del règim. Només els segments obrers i petits burgesos fa temps que empenyen el projecte confederal i progressista.

Però en la mesura que l'Estat es fa fort, el malestar creix en totes les capes socials, menys en la minoria més vinculada a la repartidora del règim. En són mostra el tancament de caixes, el catalanisme de la Lliga i la demanda del concert econòmic per part de Foment del Treball a l'entorn del canvi de segle. Aquell catalanisme de ser forts a Catalunya per influir a Espanya ha tingut data de caducitat en el període 2006-2010. El darrer intent de transformar Espanya.

Avui, alguns de la classe dels Girona han perdut qualsevol projecte de lideratge transformador i, espanyolitzats, vegeten en la seva abundància sota el paraigua d'un Estat molt més invasiu i poderós que el de l'època del Manuel. Per això, les noves classes emergents, el nous Girona, o bé ja han esdevingut empresaris internacionals o bé lideren projectes immersos en la nova revolució tecnològica. En ambdós casos s'han desentès de perdre el temps a transformar un Estat arcaic, extractiu i fallit.